

keppi ja porkkana

Valtiosektorin jäsentiedote 4/2020

Tässä numerossa:

- Etätöitä ja yt-neuvottelut
- Valtiolle uusi etätyöohje
- Paikalla ei ole enää väliä
- Pääluottamusmiesten virtuaalinen kierros – ELY-tour avasi silmiä hyvälle johtamiselle etäaikana
- Etäisesti johdettu

PÄÄKIRJOITUS

Etätöitä ja yt-neuvottelut

Valtion työpaikoilla tehtiin nopea digiloikka ja laajamittainen etätyöhön siirtyminen, jolla on turvattu omaa ja lähimmäisten terveyttä. Etätyöhön liittyviä kankeita käytäntöjä, kuten liukuvan työajan käyttömahdollisuus, on saatu purettua ja tosiaikainen ja todellinen leimaaminen tuli vallitsevaksi käytännöksi.

Valtion hallinnossa ymmärrettiin, että selviäminen haastavasta tilanteesta vaatii sitä, että löydetään toimivat tavat tehdä työtä poikkeusoloissa ja huolehditaan siitä, että henkilöstöä tuetaan ja sitoudutaan säilyttämään työpaikat ja toimeentulo. Valtionvarainministeriö suositteli jo keväällä, että virastot ja laitokset pidättäytyisivät mahdollisimman pitkälle henkilöstön lomauttamisesta niissäkin koronaviruspandemian aiheuttamissa tilanteissa, joissa lomautuksen perusteet täytyisivät.

Tämä VM:n suositus huomioiden tuntuu uskomattomalta, että Liikenne – ja viestintävirasto Traficom aloitti yhteistoimintaneuvottelut, joiden seurauksena irtisanomiset voisivat kohdistua enintään 120 vakinaiseen henkilöön. Lisäksi merkittäviä muutoksia voisi seurata enintään sadan henkilön palvelussuhteisiin. Yt-neuvottelujen perusteeksi ilmoitettiin talouden tasapainottaminen ja palveluiden turvaamisen. Rakenne- ja tehtävämuutoksilla varmistettaisiin kyky vastata myös tulevaisuuden tarpeisiin, kun viraston tulokertymän ennakoitaan alenevan ja pandemian arvioidaan vaikuttavan liikennesektoriin merkittävästi ainakin seuraavan kolmen vuoden ajan.

Henkilöstöjärjestöt JUKO ja Pro reagoivat heti uutiseen: Järjestöjen mukaan yt-neuvottelut tulee heti keskeyttää, sillä virastolla on jäljellä siirtomäärärahaa vähintään ensi vuoden tarpeisiin, eivätkä nyt esitetyt säästötoimet ole miltään osin olleet esillä valmisteltaessa eduskunnan käsittelyssä olevaa talousarviota.

Valtiovarainministeriön suosituksen mukaan säästötoimista eli lomauttamisista tulee pidättäytyä pandemiatilanteissa ja nyt Traficom valmistautuu massiivisiin irtisanomisiin! Henkilöstöjärjestöt kysyvätkin painokkaasti, miten liikenne- ja viestintäministeriö aikoo reagoida alaisensa viraston vastuuttomiin aikomuksiin.

Meillä on pian takanamme vuosi, joka ei koronan vuoksi jää unohtuiksi ihan nopeasti: se on koskettanut meistä jokaista jollakin tavalla. Onneksi pian on aika rauhoittua viettämään joulua läheisten kanssa ja ammentaa joulun sanomasta voimia tulevaan.

Rauhallista joulunaikaa ja hyvää vuotta 2021!

Pia Hiltunen

Työehtoasiantuntija

Tekniikan akateemiset TEK

Valtiolle uusi etätöohje

Etätö on ollut arkea hyvin monen jukolaisen valtio-sektorin jäsenen työssä maaliskuun puolivälistä lähtien. Etätöskentelyyn liittyvistä erilaisista teemoista kuten työajan käytöstä, työvälineistä ja vakuutusturvasta onkin tullut monia kysymyksiä muun muassa ammattiliittojen palvelussuhdeneuvontaan.

Tässä Keppi&Porkkana – numerossa etätöitä käsitellään useammasta eri näkökulmasta. JUKOn valtiosektorin neuvottelupäällikkö Markku Kojo kirjoittaa valtion työntekokulttuurin muutoksesta ja lisäksi saamme lukea katsauksen etäjohtamisesta.

Kattavin katsaus valtiosektorin etätöön pelisääntöihin löytyy valtion työmarkkinalaitoksen 5.11.2020 antamasta ohjeesta etätöön periaatteista ja palvelussuhteen ehdoista. Ohje on voimassa 9.11.2025 saakka ja tulee siten koskemaan myös Koronapandemian jälkeistä aikaa. Ohjeistuksessa linjataan muun muassa työajan käyttöä etätöissä sekä pelisääntöjä muiden palvelussuhteen ehtojen, työsuojelun, työvälineiden, työtapaturmien sekä tietoturvan tiimoilta.

Yksi uuden etätöohjeen merkittävimmistä linjanvedoista liittyy siihen, että vastaisuudessa kukin virasto voi päättää, onko liukuva työaika käytettävissä etätöissä vai tehdäänkö etätöissä aina säännöllisen työajan mittaisia työpäiviä. JU-

KOn mukaan liukuvan työajan käyttö on suositeltavaa ja tarkoituksenmukaista myös etätöissä. On joka tapauksessa selvää, että kaikki tehty työ tulee kirjata niin työntekopaikalla kuin etätöypisteessäkin. ■

Petri Toiviainen

neuvottelupäällikkö

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Valtion uusi etätöohje löytyy kokonaisuudessaan tästä linkistä:

<https://vm.fi/documents/10623/1115054/Et%C3%A4ty%C3%B6n+periaatteet+ja+palvelussuhteen+ehdot%2C+ohje+5.11.2020+%28nettisivut%29.pdf/16da0125-aadf-58d1-baa1-462e477f2aff/Et%C3%A4ty%C3%B6n+periaatteet+ja+palvelussuhteen+ehdot%2C+ohje+5.11.2020+%28nettisivut%29.pdf?t=1604661818819>

VM:n ja STM:n valtakunnallinen suositus etätöön käytöstä osana koronavirusepidemian torjuntatoimenpiteitä on uusittu 23.10.2020

Kevään valtakunnallisella ja kesän jälkeisellä alueellisella etätösuosituksella on ollut merkittävä positiivinen vaikutus osana koronavirusepidemian leviämisen estämistoimia Suomessa. Etätö vähentää fyysisiä lähikontakteja työpaikoilla ja myös työmatkoihin liittyviä altistumisia julkisissa liikennevälineissä. Myös muilla työjärjestelyillä ja tehokkailla suojautumistoimenpiteillä voidaan estää epidemian leviämistä työympäristössä.

Suosituksen perusteena on terveysviranomaisten toimenpideohjeet, rajoitukset ja suositukset koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi. Etätösuosituksen tartuntariskiä vähentävä vaikutus on sitä suurempi mitä enemmän koronavirusta on työikäisessä väestössä. Koska epidemiatilanne on pahentunut nopeasti eri puolilla maata, valtakunnallisella etätösuosituksen käyttöönotolla pyritään tukemaan alueellisia epidemian leviämisen estämistoimia ja vaikuttamaan

siihen, että epidemia saadaan mahdollisimman nopeasti taas hallintaan. ■

Suositus löytyy tästä

<https://vm.fi/documents/10623/1115054/Valtiovarainministeri%C3%B6n+ja+sosiaali-+ja+terveysministeri%C3%B6n+suositus+23-10-2020.pdf/4c4f33c2-02ff-70b4-a67b-f048ea72dfd6/Valtiovarainministeri%C3%B6n+ja+sosiaali-+ja+terveysministeri%C3%B6n+suositus+23-10-2020.pdf?t=1603960429376>

Paikalla ei ole enää väliä

”Pandemian pakotettua meidät pois toimistoista ja virastoista työnantaja huomasi, että virkamiehiin voi luottaa. Virastot pystyvät järjestämään tarkoituksenmukaisen työntekopaikan ja työajan seurannan henkilöstönsä kanssa kenenkään pakottamatta”, huomauttaa JUKOn valtion sektorin neuvottelupäällikkö Markku Kojo.

Sairauspoissaolojen voimakas väheneminen valtion töissä koronapandemian seurauksena ei ole syy, jonka vuoksi JUKO kannattaa paikasta riippumattoman työnteon laajenemista.

JUKO on kannattanut työn tekemistä sille tarkoituksenmukaisessa paikassa jo ennen pandemiaa ja siitä seurannutta etätöypakkoa. Joskus tarkoituksenmukainen paikka tehdä työtä on koti, mutta työtä voi tehdä tehokkaasti myös eri kuluvälineissä.

Pakko on muuttunut sekamalliksi, ja työntekijöiden määrää toimistoissa osataan nyt hallinnoida rajoittamalla kohtaamisia. Työtä tehdään paljon kotona ja muualla kuin toimistossa.

Työaikalaki muuttui tämän vuoden alusta, ja uudistettu laki tunnistaa kiinteän työpaikan lisäksi muun työntekopaikan. Valtiotyönantaja haikailee silti mennyttä maailmaa ja väittää, että varusteineen valtion kuljetuksessa matkaava konstaapeli ei ole työssä vaan vapaalla. Tästä käydään vielä oikeutta edellisen lain raameissa, vaikka uusi aika on jo alkanut.

Tarpeettoman työmatkan jääminen pois voi olla myönteisin asia etätyöntekijän päivässä. Suuri osa jukolaisista työskentelee ja asuu pääkaupunkiseudulla, missä matka kotoa töihin ja takaisin vie päivästä helposti pari tuntia. Ilmastokin kiittää, kun polttomoottorilla tehdyt matkat vähenevät.

Etätöyn käänttöpuolena on mahdollisuus, että sidonnaisuus työhön saattaa vähentyä, vaikka sitä huhkittaisiin entiseen malliin.

Kun maailma muuttuu, myös käyttäytymisemme muuttuu

Valtiotyönantaja on pitkään kipuillut myös sen kanssa, voiko virkamiehelle antaa oikeuden merkitä itse etätöypäivänä tehdyt tunnit seurantaan vai määrätäänkö etätöypäivälle kiinteä tuntimäärä.

Tältäkin osin maailma taitaa olla muuttumassa. Pandemian pakotettua meidät siirtymään pois toimistoista ja virastoista työnantaja huomasi, että virkamiehiin voi luottaa. Virastot pystyvät järjestämään tarkoituksenmukaisen työntekopaikan ja työajan seurannan yhdessä henkilöstönsä kanssa kenenkään pakottamatta.

Työnantajan on kaikissa tapauksissa taattava turvallinen työympäristö. Tulevaisuudessa meidän on ratkaistava, miten työnantaja voi toteuttaa veloitteensa konttorin ulkopuolella.

Neuvottelupäällikkö Markku Kojo

Uutisoitu sairauspoissaolojen väheneminen on hyvä asia, jos se tarkoittaa myös sairastamisen vähentymistä. Näin on ehkä käynyt, kun kohtaamiset ovat vähentyneet.

Toisaalta on mahdollista, että kotona tehdään työtä kipeänä. Jos sairauspoissaolot vähenevät niidenkin joukossa, joiden työ edellyttää paikallaoloa entiseen tapaan, uutinen on myönteinen. Joudumme totuttelemaan elämään pandemian kanssa tuntemattoman ajan, ja se voi johtaa pysyviin käyttäytymismuutoksiin, joilla osaamme suojautua tarttuvia tauteja vastaan. ■

Markku Kojo
Neuvottelupäällikkö, JUKO ry

Kirjoitus on julkaistu alun perin osoitteessa www.juko.fi
4.11.2020.

Päälouottamusmiesten virtuaalinen kierros — ELY-tour avasi silmiä hyvälle johtamiselle etäaikana

JUKOn päälouottamusmiehet **Anni Panula-Ontto-Suuronen** ja **Pekka Liimatainen** kiersivät syksyllä Suomea virtuaalisesti Rovaniemeltä Joensuuhun ja Seinäjoelta Helsinkiin, yhteensä 15 paikkakuntaa. Kierroksella he tapasivat etäyhteyksin ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskusten JUKOn luottamushenkilöt, virastojen johdon ja jäsenet.

”Utena päälouottamusmiehenä itsensä tutuksi tekeminen helpottaa yhteyden pitoa monella tavalla. ELY-tourilla oli helppo tutustua eri virastojen johtoon. On hyvä, että tutustuminen tapahtuu silloin, kun ei ole hankalia neuvoteltavia asioita”, Anni Panula-Ontto-Suuronen sanoo.

ELY-tourin tilaisuuksien tavoitteena on pitää yhteyttä jäsenkenttään. Tällä kertaa päämäärä oli erityisesti jakaa tietoa yhteistoiminnasta sekä keskustella koronaan liittyvistä kysymyksistä.

Kun selvisi, että parin vuoden välein toteutettavaa ELY-touria ei ollut mahdollista tehdä tavanomaisesti, suunnitelmat kierroksesta etäasennossa syntyivät päälouottamusmiehiltä nopeasti. Kierros sujui hyvin: luottamusmiesten ja johdon osallistuminen tilaisuuksiin oli lähes sataprosenttista ja jäsentilaisuuksissa oli paljon osallistujia.

Ohjelma oli tehty luottamusmiesten esittämistä toiveista. Ajankohtaiset alustukset koskivat uutta VES-sopimusta, palkkausjärjestelmää, yhteistoimintaa, budjettiriihen uutisia, pandemiajärjestelyjä pitkänmatkan juoksuna, kuntakokeiluja sekä tulevia haasteita.

”Tilaisuuden jälkeen jäsenille jäi muistiin, että yhteistoiminnan piiriin kuuluvat kaikki viraston asiat, joilla on yhteys henkilöstövoimavarojen suunnitteluun, kehittämiseen, johtamiseen ja arviointiin”, Panula-Ontto-Suuronen sanoo.

ELY-keskusten palkkausjärjestelmäsopimuksen mukainen palkkauksen perusteiden ymmärtäminen oli jäänyt vajaaksi ja siihen tarvittiin kertausta. ELY-keskusten palkkausjärjestelmän siirtymäkauden vähennyksen päätyminen kesäkuussa 2021 oli ilouutinen 2397:lle ELYläiselle, jotka jatkossa saavat palkkausjärjestelmän mukaista palkkaa vajaan kymmenen vuoden odotuksen jälkeen.

ELY-keskusten ja TE-toimistojen hallintotehtävien keskittäminen KEHA-keskukseen on tuonut asiantuntemusta, yhtenäisyyttä ja säästöjä. Toisaalta se on saattanut etäännyttää

Pekka Liimatainen

virastoja henkilöstöressurssien ja taloustehtävien hallinnasta sekä työnantajatoiminnasta, kun virastoihin ei jäänyt juurikaan hallinnollista henkilökuntaa. Roolien selkeys ja rajaukset nostettiin keskusteluun johdon tilaisuuksissa.

”Paljon puhuimme niin sanotusta KEHA 2.0 -mallista”, Pekka Liimatainen sanoo.

Etätyö tuonut jaksamista

Kun työtä tehdään etänä, yhteisöllisyyttä pitää erikseen hakea ja työntekijöiden hyvinvointia tukea. Kierroksella kartoitettiin, miten virastot toteuttavat henkilöstön hyvinvointiin tähtäviä keinoja. Tilaisuuksissa pystyttiin jakamaan esimerkkejä hyvistä käytännöistä.

►► ”Pandemia-aika on tuonut säästöjä, esimerkiksi kun työmatkat kokouksiin ovat jääneet pois. Kertyneet säästöt olisi hyvä käyttää työntekijöiden hyvinvointiin”, Liimatainen korosti TOURilla.

”Etätyö on tuonut monelle jaksamista, kun työmatkoihin käytetty puolitoistatuntinen on parhaimmillaan siirtynyt yöuneen. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet ja tulos parantunut”, Panula-Ontto-Suuronen sanoo.

Anni Panula-Ontto-Suuronen

Toisaalta tuli julki, että osa työntekijöistä haluaisi jo palata takaisin työpaikoille ja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Selvää on, että paluu normaaliin on kuitenkin eri normaali kuin ennen. Etätyö tulee lisääntymään.

Parhaat johtajat pitävät yhteyttä

Päälouottamismiehet pitävät kierroksella käytyjä keskusteluja johtamisesta erittäin tärkeinä.

”Johto tunnisti etätyön johtamiseen liittyviä osaamisen puutteita. Esiin tuli tarve lisätiedolle ja ohjaukselle”, Liimatainen sanoo.

Parhaat johtajat esimerkiksi ottavat itse aktiivisesti yhteyttä alaisiinsa. He järjestävät työhyvinvointia tukevaa toimintaa.

Tämä on tärkeää myös nyt etäaikana. Hyvä käytäntö ovat esimerkiksi virtuaaliset kahvitunnit, joihin työntekijät voivat mennä vapaasti niinä päivinä, kun yhteiseen kahvitteeluun on tarvetta ja halua, aivan kuten lähityössäkin.

”Saimme vieritettyä tietoa koronan aiheuttamista asioista johdolle. Tässäkin asiassa ihmiset saivat vertaistukea toisistaan”, Pekka Liimatainen sanoo.

Keskusteluissa nousi esille myös huoli omasta ja asiakkaan turvallisuudesta koronapandemian keskellä. Turvallisuudesta on pyritty huolehtimaan. Virastoissa ja toimistoissa on käytössä pleksit asiakastiloissa ja käsidesi.

Arvokkaita kohtaamisia

Anni Panula-Ontto-Suuronen aloitti luottamushenkilöiden ja johdon tilaisuudet pyytämällä kaikkia esittelemään itsensä kertomalla jonkin sellaisen asian, mitä muut eivät hänestä tiedä. Kun saatiin kuulla sienestysharrastuksesta tai tavasta hoitaa kuntoa metsässä juoksemalla, osallistujat tulivat tutummiksi toisilleen. Henkilökohtaisemmat avaukset myös vapauttavat kertomaan työasioista paremmin.

TOURin tilaisuuteen etänä osallistuminen oli sivutoimistoille helpompaa kuin aiemmin, varsinkin kun pääjoukko oli kotonaan etätöissä koronaa paossa. Keskustelu ohjattiin chat-osioon. Yksityisissä asioissa päälouottamusmiehet neuvoivat laittamaan kysymyksen sähköpostilla luottamusmiehelle.

Yhteydet toimivat erittäin hyvin, vain muutamissa esityksissä oli puheenlaadussa tai esityksessä värinää. Tekniikan käyttö oli jo kaikilla osallistujilla hyvin hallussa.

Tilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 650 jäsentä, kohdattiin yhteensä noin sata luottamusmiestä tai yhteistoimintaryhmän edustajaa ja 75 johdon edustajaa.

”Mittava ponnistus on nyt viety läpi. JUKOn valtion edunvalvonnan puolelta tällainen kierros on hieno asia. On tärkeää, että ihmiset pääsevät tapaamaan toisiaan. Olemme olemassa jäseniä varten”, sanovat Panula-Ontto-Suuronen ja Liimatainen. ■

Teksti: Ulla Kärki

JUKOn kummitoiminta

Luottamusmiesten tukena arjessa toimivat JUKO:n virastokummit olivat mukana TOURilla. Kummit ovat JUKO:n jäsenliittojen asiamiehiä ja lakimiehiä, jotka liitot ovat nimenneet paikallista edunvalvotaa tehostamaan. He ovat perehtyneet kummivirastojensa työkuultuuriin ja ajankohdaksiin asioihin. He toimivat luottamusmiesten tukena ja tarvittaessa tarkastavat virastokohtaiset sopimukset.

Tourilla kummina mukana ollut Loimun edunvalvontapäällikkö Arja Varis pitää tärkeänä sitä, että virastojen jukolaisilla on tietoa siitä, miten heidän etujaan valvotaan ja sopimuksista neuvotellaan. ■

Etäisesti johdettu

Taiteen edistämiskeskuksen suunnittelupäällikkö Hanna Susitaival johtaa tiimiään pääasiassa verkon kautta.

Miten etätyö ja etäjohtaminen ovat sujuneet koronavuonna?

Taiteen edistämiskeskuksen suunnittelupäällikkö **Hanna Susitaival** aloitti esimiestehtävässä huhtikuussa 2020. Koronarajoitukset olivat juuri tulleet voimaan Suomessa, ja iso osa valtion henkilöstöstä oli siirtynyt etätöihin, niin myös Susitaipaleen tiimin jäsenet.

Vaikka tehtävä oli Susitaipaleelle uusi, hän tunsi alaiset ennestään. Susitaival on työskennellyt Taiteen edistämiskeskuksessa vuodesta 2013. Tätä ennen ala ja sillä toimivat ihmiset olivat tulleet tutuiksi, kun Susitaival aloitti Pohjois-Karjalan taidetoimikunnan pääsihteerinä vuonna 2004. Taidelaan hän on perehtynyt myös opinnoissaan: Susitaival on valmistunut Sibelius-Akatemiasta musiikin maisteriksi.

Esimies joensuussa, tiimi ympäri suomea

Susitaival toimii kahdentoista suunnittelijan nimikkeellä työskentelevän asiantuntijan esimiehenä. Työntekijöistä kuuden toimipiste on Helsingissä ja muut työskentelevät Joensuussa, Turussa, Porissa, Tampereella ja Oulussa. Susitaipaleen oma toimipiste on Joensuussa. Ennen korona-aikaa hän kävi lähes viikoittain töissä Helsingissä, mutta nyt korona estää säännölliset työmatkat.

Koska Taiteen edistämiskeskuksella on kymmenen toimipistettä eri puolella Suomea, ovat etätyövälineet kuten Skype-puhelut olleet käytössä jo ennen koronapandemiaa.

– Isoin muutos minun tiimissäni oli Helsingin työntekijöillä, jotka olivat tottuneet työskentelemään lähityössä keskenään. Yhteiseen etätöihin siirtyminen tavallaan tasavertaisesti hajallaan olevaa tiimiä: kaikkien työtapa yhdenmuikaistui. Enää ei ole ”Helsingin porukka” ja ”yksinäiset sudet”, vaan kaikilla on sama erillään olemisen tilanne.

Kevään rajujen koronarajoitusten jälkeen Helsingissä työskentelevät saivat siirtyä toimistolle kesäkuussa. Työntekijät ovat työskennelleet sen jälkeen vaihtelevasti etä- ja lähityössä.

– Esimiehenä täytyy tasapainotella sen kanssa, miten suojaudutaan virukselta, mutta samalla pitää huolehtia siitä, että seinät eivät ala kaatua päälle kotona.

Työtä kotikonttorilla ja toimistolla

Tiiminä koko joukko ei ole nähnyt toisiaan kertaakaan korona-aikana, ja yksittäisiäkkin tiiminsä työntekijöitä Susitaival on tavannut kasvokkain vain muutamaa.

– Lisäksi tiimi on pitänyt yllä yhteisöllisyyttä viikoittaisilla virtuaalikalkeilla verkon kautta, mutta eihän se korvaa tappeamia, joissa voidaan oikeasti olla samassa tilassa.

Suunnittelupäällikkö Hanna Susitaival

Joustava etätyö on tällä hetkellä työnteon tapana vuoden vaihteeseen asti. Susitaival itse tekee töitä pitkälti toimistolla.

– Jo viikossa totesin, että minulla ei toimi työnteko sängyssä tai saunan lauteilla, jossa ei toimi netti.

▶▶ Vaikka Susitaipaleen alaiset ovat mukautuneet uuteen etätyötilanteeseen joustavasti, ei tilanne kaikille muille ole välttämättä yhtä helppo.

– Uusien työtapojen oppiminen on varmastikin haastavaa ihmisille, jotka eivät ole koskaan aiemmin tehneet etätöitä tai tunne teknisiä etätyövälineitä. Työläintä se on työuran lopuvaiheessa oleville, koska muutos on niin suuri.

Etätyö heikentää vuorovaikutusta

Reilu puoli vuotta sitten alkanut suunnittelupäällikön sijaisuus ei ole ensimmäinen kerta, jolloin Susitaival toimii esimiestehtävissä. Vaativassa tilanteessa auttaa syksyllä 2019 suoritettu valtionhallinnon johtamiskoulutus JOKO. Työnantajan ja työntekijän suhteen kiemuroissa viisautta tuo myös luottamusmieskokemus.

– Työmäärää aiempi kokemus ja osaaminen eivät silti vähennä. Poikkeustilanne on pakottanut tiivistämään työtahtia, esimerkiksi olemme vieneet läpi tänä vuonna kolme ylimääräistä, koronasta johtuvaa taiteentuen hakukierrosta vuosittaisten hakujen päälle.

Esimiestyötä hankaloittaa myös se, että työntekijöitä ei näe samassa tilassa, jolloin työntekijän työtilanteen ja jaksamisen arviointi jää pinnallisemmaksi.

– Kuvayhteys kameroiden kautta auttaisi hieman, mutta keväinen ohje tietoliikennekaistan säästämisestä ehti luomaan käytännön, että kokouksissa ollaan ilman kameraa. Tätä käytäntöä on vaikea muuttaa.

Yhteys toisiin ihmisiin on Susitaipaleelle tärkeä voimavara työssä, ja siihen koronaeristyneisyys on iskenyt lujaa.

– Kärsin ohuesta vuorovaikutuksesta. Toisista ihmisistä innostuminen ja heistä saatava energia jäävät näin vahvasti rajatusta etätyöstä pois.

Verkkotyöskentelyä olisi kehitettävä

Vaikka koronasta johtuvia rajoituksia päästään toivottavasti lähitulevaisuudessa purkamaan, Susitaival on vakuuttunut, että nyt käyttöönotettuja työtapoja jatketaan myös tilanteen helpotuttua.

– Verkkotyöskentelyn käytäntöjä pitää kuitenkin tarkastella ja viedä eteenpäin. Kiireessä siirrettiin live-työskentelyn tavat sellaisenaan verkkoon ja nyt olisi aika miettiä, miten palaveri toimii verkossa parhaiten.

Kun kokouksia on paljon, usein toisen toisensa perään, ihmisten sitoutuminen yhteiseen työskentelyyn herpaantuu.

– Olo on kuin hollituvassa: ihmiset surffaavat kokouksesta toiseen, tulevat myöhässä ja lähtevät etuajassa. Käyttäytymisnormeja olisi syytä terävöittää, ja kokousten väleihin pitäisi jättää enemmän aikaa siirtymisiin sekä ruoka- ja vessataukoihin.

Esimiehenä kokousten vetovastuu on usein Susitaipaleella. Kokousten läpivieminen pelkän kuulon varassa tekee puheenvuorojen välisestä hiljaisuudesta raskasta. Kun ei näe ilmeitä, on kokousta johtavan vaikea päättää, kuinka kauan hiljaisuutta on hyvä sietää ja mielessä pyörivät kysymyk-

set: Mitä ihmiset ajattelevat ja tuntevat hiljaisuuden takana? Onko kaikki hyvin?

Jotta kuormittavat verkkokokoukset eivät veny liian pitkiksi, kokousaika käytetään usein minuutilleen tiukasti työasioista puhumiseen.

– Minä kaipaen kuulumisten vaihtamista, ennen tai jälkeen kokouksen, ja nyt tämä on riisuttu pois kanssakäymisestä.

Etätyö hankaloittaa myös työn kehittämistä ja uusien sisältöjen luomista.

– Uusien ideoiden innovointi edellyttää, että voitaisiin olla kasvokkain ja saada sytykkeitä omaan ajatteluun toisista ihmisistä. Skypessä ei ole pienkokoustiloja, joihin voitaisiin jakautua työstämään tehtävää muutaman ihmisen kesken ja palata isompaan kokoustilaan kokoamaan syntyneitä ajatuksia. Meidän on kuitenkin käytettävä Skypeä, vaikka muitakin etätyövälineitä on markkinoilla.

Etätyövälineiden käyttöä vaikeuttaa myös se, että riittävä tietoteknistä koulutusta ja tukea ei ole ollut tarjolla.

– On todella kuluttavaa, kun jokainen joutuu yksin miettimään, mistä yhteysvika voi johtua: onko ongelma oman kodin verkossa tai tietokoneessa? Ihmisiä on pakko alkaa kouluttaa enemmän, koska työntekemisen hybridimalli jatkuu varmasti koronan jälkeenkin.

Myös esimiehen huolehdittava omasta jaksamisestaan

Vastuu työntekijöiden työhyvinvoinnista on painava. Etätyössä on riski, että työuupumusoireisiin ei huomata reagoida ajoissa.

– Jos ihminen esimerkiksi elää yksin, eikä hänellä ole päivittäisiä tapaamisia muiden ihmisten kanssa, on vaarana, ettei kukaan näe syveneviä ongelmia. Takaraivossa kolkut-

Taiteen edistämiskeskus (Taike)

- asiantuntija- ja palveluvirasto: Taike ja sen yhteydessä olevat taidetoimikunnat ja lautakunnat jakavat apurahoja ammattitaiteilijoille ja avustuksia taiteen alan yhteisöille
- noin 80 työntekijää: noin puolet virkamiehiä ja puolet läänintaiteilijoita
- päätoimipiste Helsingissä, lisäksi 10 toimipistettä eri puolella Suomea
- tekee vuosittain päätökset 14 000 hakemukseen ja jakaa apurahoja noin 40 miljoonaa euroa
- kaksi kolmasosaa jaetusta tuesta tulee Veikkaukselta, joka mahdollistaa myös läänintaiteilijoiden työn
- myöntää tunnustuksia: taiteilijaprofessori, taiteen akateemikko, valtionpalkinto ja taiteenpalkinto
- tutustu tarkemmin: taike.fi

►► taakin aina kysymys: Kertovatko ihmiset varmasti todellisen tilanteensa?

Jotta esimies jaksaa huolehtia alaistensa työssäjaksamisesta ja kannustaa heitä hyviin suorituksiin paineisessa työssä, tarvitsee myös esimies tukea itselleen. Susitaival on käynyt omaan työhönsä liittyviä keskusteluja oman esimiehensä kanssa.

– Valtionhallinnon kyselytuloksissa etätööhön on oltu tyytyväisiä. Itse näen selityksenä tälle sen, että ihmiset kokevat, että nyt heihin luotetaan. Tämä ei kuitenkaan poista etätöiden kuormittavuutta ja ongelmia.

Etätöissä esimerkiksi työajan seuranta, työpäivän lyhyempi tai pidempi pituus ja vakuutusten kattavuus tarvitsevat muuttuvien tilanteiden mukaisia, päivitettyjä ohjeistuksia.

Poikkeusajan tuomaa räsitystä Susitaival on purkanut vapaa-ajallaan liikunnalla.

– Juokseminen ja kuntosalit pysäyttävät hetkeksi päässä koko ajan pyörivän ajatushyrrän. Myös lasten salibandyjoukkueeseen liittyvä vapaaehtoistoiminta irrottaa työasioista.

Kukaan ei kuitenkaan jaksaa venyä ja joustaa loputtomasti.

– Keväällä olimme tehokkaita, kun oli pakko. Kun uutta työtä alkoi tippua jo sovittujen töiden päälle, jaksaminen vähenee väkisinkin.

Tunnollinen esimies huolehtii helposti loppuun asti muiden hyvinvoinnista, mutta yhtä tärkeää on pitää huolta itses-tään. Ensimmäinen askel on älyt ja kehdata pyytää apua ja tukea muilta. ■

Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta!

Tiedotetta julkaisevat:

Agronomiliitto

Outi Parikka, neuvottelupäällikkö
puh. (09) 2511 1642, 040 901 1642
outi.parikka@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Akavan Erityisalat

Kari Eskola, työmarkkinalakimies
puh. 0201 235 367
kari.eskola@akavanerityisalat.fi
www.akavanerityisalat.fi

DIFF – Ingenjörerna i Finland rf

Kenneth Jönsson, verksamhetsledare
040 802 1420
kenneth.jonsson@diff.fi
www.diff.fi

Toimitus:

Arja Varis,
Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöidenliitto Loimu
arja.varis@loimu.fi, puh. 0400 488516
Osoitelähde: jäsenliitot

Insinööriliitto IL

Juha Särkkä, julkisen sektorin asiamies
puh. 0201 801 843
juha.sarkka@ilry.fi
www.ilry.fi

Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöidenliitto Loimu

Arja Varis, edunvalvontapäällikkö
puh. 0400 488516
arja.varis@loimu.fi
www.loimu.fi

Suomen Ekonomit

Veera Hellman, asiantuntija
p. +35850 385 8229
veera.hellman@ekonomit.fi
www.ekonomit.fi

Suomen Farmasialiitto

Minna Hälikkä, työmarkkinajohtaja
minna.halikka@farmasialiitto.fi
050 3633459

Suomen Lakimiesliitto

Kirsi Venäläinen, neuvottelupäällikkö
puh. 050 587 3528
kirsi.venalainen@lakimiesliitto.fi
lakimiesliitto.fi

Suomen Psykologiliitto

Annamari Jokinen, pääsihteeri
puh. 040 865 6630
annamari.jokinen@psyli.fi
www.psyli.fi

Tekniikan akateemiset TEK

Pia Hiltunen, asiamies
puh. (09) 2291 2223
pia.hiltunen@tek.fi
www.tek.fi

Tradenomiliitto TRAL

Elin Blomqvist-Valtonen, asiamies
puh. 040 775 3040
elin.blomqvist-valtonen@tral.fi
www.tral.fi

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Petri Toiviainen, neuvottelupäällikkö
puh. 010 231 0354
petri.toiviainen@yhteiskunta-ala.fi
www.yhteiskunta-ala.fi